

Nr 38.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande att vidtaga de åtgärder, som erfordras för Sveriges anslutning till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO).

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 11 mars 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 155, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att dels medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga de åtgärder, som erfordras för Sveriges anslutning till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO), dels ock att till kostnader för medlemskapet anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation — Food and Agriculture Organization of the United Nations, mest känd under initialerna FAO — leder sitt ursprung från den av president Franklin Roosevelt sammankallade konferensen i Hot Springs i Förenta staterna i maj och juni 1943, och det konstituerande sammanträdet ägde rum i Quebeck i oktober 1945.

Vid konferensen i Hot Springs voro sammanlagt 44 stater representerade. Vid den konstituerande konferensen i Quebec anslöto sig 42 stater till organisationen. Antalet medlemsstater har därefter stigit, så att detsamma efter konferensen i Washington i november 1948 uppgår till 58.

Organisationens uppgifter ha i dess stadga angivits vara att samla, analysera och sprida informationer rörande näringsförhållandena, livsmedelsförsörjningen och jordbruket. Organisationen skall vidare främja och, då så befinnes lämpligt, rekommendera statliga eller internationella åtgärder med hänsyn bland annat till vetenskaplig, teknisk, social och ekonomisk forskning rörande livsmedels- och jordbruksfrågor, en förbättrad undervisning och administration på jordbrukets och livsmedelsförsörjningens område, bevarandet av naturtillgångarna och användningen av förbättrade produktionsmetoder inom jordbruket samt tillhandahållandet av erforderlig jordbrukskredit. Organisationen skall vidare tillhandahålla sådan teknisk medverkan, som medlemsstaternas regeringar kunna begära.

Organisationen är ett organ för samarbete mellan de anslutna staterna men har icke myndighet att dirigera de anslutna staternas jordbruks- och livsmedelspolitik. De rekommendationer beträffande olika åtgärder, som kunna antagas av organisationen, skola underställas medlemsstaterna för behandling i vanlig ordning.

I syfte att underlätta kontakten med olika länder är det meningen att

upprätta ett antal regionala kontor. Ett regionalt kontor för Europa finnes sedan ett par år tillbaka med säte i Rom. För Egypten och Främre Asien med kringliggande områden inrättades ett särskilt kontor i Kairo 1948. Enligt beslut av den senaste konferensen skola vidare kontor upprättas för Fjärran Östern och Latinamerika.

Som kontaktorgan mellan organisationen och medlemsstaterna ha särskilda nationella livsmedels- och jordbrukskommittéer organiserats i ett stort antal länder (enligt senast tillgängliga uppgift i 44 länder).

Organisationens budget har för de fem första verksamhetsåren fastställts till ett belopp av 5 miljoner dollars per år. En del av detta belopp har emellertid beräknats för nytillkommande medlemmar, varför medlemsstaternas sammanlagda avgifter för närvarande stanna vid 4 609 000 dollars. De olika staternas bidrag har bestämts med hänsyn till befolkning, nationalinkomst och vissa andra faktorer.

Den nu gällande skalan för medlemsavgifterna fastställdes vid organisationens första årskonferens i Quebec 1945. Washingtonkonferensen uttalade härom, att under tiden vissa ändringar inträffat, särskilt med hänsyn till medlemsstaternas ekonomiska läge, som nödvändiggöra en revision av bidragsskalan. Innan en dylik verkställdes, borde emellertid alla faktorer, som äro av betydelse i detta sammanhang, undersökas, bland annat de olika staternas nationalinkomst och statsskuld, befolkningen och inkomsten per invånare, staternas relativa behov av organisationens tjänster, deras import och export av jordbruksprodukter, de övre och undre gränserna för avgifterna samt de bidragsskalor, som tillämpas för andra internationella organisationer, särskilt Förenta Nationerna.

Medlemsavgifterna beräknas i dollars och skola erläggas i denna valuta. Det framgick vid konferensen i Washington, att bestämmelsen härom vållat olägenheter för vissa länder. Då frågan om möjligheten att erlægga avgiften i annan valuta än dollars emellertid nära sammanhänger med spörsmålet om organisationens definitiva förläggning, vilket lämnades olöst av konferensen, sköts också valutaproblemet på framtiden.

Till sist må erinras om att Sverige vid organisationens tre senaste årskonferenser (Köpenhamn 1946, Genève 1947 och Washington 1948) varit representerat genom observatörer. Även vid vissa av organisationen anordnade speciella konferenser har Sverige varit representerat, exempelvis vid spannmålskonferensen i Paris 1947 och timmerkongressen i Marianske Lazne samma år. Till organisationens statistiska publikationer ha uppgifter lämnats även från Sverige.

En närmare redogörelse för organisationen finnes intagen å s. 2—7 i propositionen.

Vid propositionen ha vidare fogats dels den för organisationen gällande stadgan, dels ock en förteckning över medlemsstaterna i organisationen jämte avgiftskvoter och avgiftsbelopp för år 1949.

Såväl *lantbruksstyrelsen* som *statens livsmedelskommission* ha tillstyrkt, att Sverige skall ansluta sig till organisationen.

Departementschefen har anfört:

»Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation synes utgöra ett betydelsefullt led i det mellanfolkliga samarbete, som organiserats efter det andra världskriget. Organisationens allmänna syfte kan sägas vara att genom förbättringar av produktionen och en jämnare fördelning av tillgångarna åstadkomma en ökad behovstäckning och en högre hälsostandard bland världens folk. Jag torde även få fästa uppmärksamheten på den omfattande upplysningsverksamhet och det vidgade vetenskapliga samarbete inom jordbrukets, skogsbrukets och fiskets områden, som innefattas i organisationens verksamhet.

Av de europeiska staterna äro för närvarande endast Albanien, Bulgarien, Rumänien, Spanien, Sovjetunionen och Sverige icke anslutna till organisationen. I Sverige har dock på skilda håll och icke minst bland jordbrukare framträtt ett starkt intresse för organisationens arbete. Såsom jag tidigare anfört, har också Sverige genom observatörer, företrädande olika offentliga institutioner och enskilda yrkessammanslutningar, deltagit i flera av organisationens konferenser. Från organisationens sida ha även under hand förfrågningar gjorts, huruvida Sverige ville ansluta sig.

Principiellt sett synes enligt min mening ingen tvekan råda om att Sverige bör söka medlemskap i Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation. Jag vill emellertid samtidigt framhålla, att Sveriges direkta intresse av organisationens verksamhet i vissa hänseenden torde vara relativt mindre än vad fallet är i fråga om många andra länder. Sålunda är Sverige visserligen icke oberoende av världsmarknaden för livsmedel och livsmedelsråvaror men i ganska hög grad självförsörjande. I fråga om jordbruksprodukter har Sverige därför icke särskilda export- eller importintressen att bevaka. I fråga om skogsprodukter föreligga dock sådana intressen även för Sveriges del. Sverige har vidare en förhållandevis högt utvecklade jordbruksteknik och jordbruksforskning och torde därför även i detta hänseende kunna draga mindre direkt nytta av ett medlemskap i organisationen än flertalet andra länder. Nyssnämnda förhållanden torde dock icke förringa de fördelar, som ett inträde i organisationen måste anses medföra i form av vidgade möjligheter till kontakter och utbyte av informationer. Jag förordar därför, att erforderliga åtgärder vidtagas för Sveriges anslutning till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation. Tidpunkten härför torde lämpligen böra få bestämmas av Kungl. Maj:t. Dock torde inträde böra sökas tidigast till organisationens nästkommande budgetår, som börjar den 1 januari 1950.

Vad angår de ekonomiska förpliktelserna för Sveriges medlemskap i organisationen har slutlig överenskommelse ej träffats om storleken av Sveriges årsbidrag vid anslutning till organisationen. Enligt en preliminär överenskommelse, som träffats i frågan, skulle emellertid Sveriges årsbidrag icke komma att överstiga 90 000 dollars, motsvarande med nuvarande kurs omkring 325 000 kronor. Då nämnda belopp synes vara väl högt i jämförelse med andra länders bidrag, synes emellertid en nedsättning av

det svenska bidraget böra eftersträvas. Jag vill därvid även hänvisa till vad jag förut anfört angående det delvis begränsade utbyte, som Sverige för egen del torde kunna vinna av organisationens verksamhet.

I avvaktan på en slutlig överenskommelse i bidragsfrågan vill jag emellertid förorda, att för Sveriges årsbidrag till organisationen beräknas ett belopp av 325 000 kronor. Dessa kostnader torde böra bestridas från ett särskilt anslag under nionde huvudtiteln. Anslaget, som bör givas karaktär av förslagsanslag, torde böra benämnas Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO.

Skulle det anses erforderligt att i Sverige liksom i flertalet andra medlemsstater upprätta en nationell kommitté för det mellanfolkliga samarbetet på ifrågavarande område, torde kostnaderna härför tills vidare få täckas från nionde huvudtitelns kommittéanslag.»

Utskottet. Till Kungl. Maj:ts förslag att Sverige bör söka medlemskap i Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation vill utskottet ansluta sig.

I propositionen har uppmärksamheten fästs på organisationens betydelse för det mellanfolkliga samarbetet, bland annat på grund av dess syfte att genom förbättringar av produktionen och en jämnare fördelning av tillgångarna åstadkomma en ökad behovstäckning och högre hälsostandard hos världens befolkning. Det synes utskottet önskvärt, att Sverige icke undandraget sin medverkan härvidlag. Tillika vill utskottet understryka, att Sveriges exportintressen framför allt i fråga om skogsprodukter torde vara av sådan betydelse, att Sverige icke bör avstå från de möjligheter till vidgade kontakter och utbyte av informationer, som ett inträde i organisationen torde komma att medföra.

I likhet med Kungl. Maj:t anser dock utskottet, att Sveriges beräknade årsbidrag är högt i jämförelse med andra länders bidrag och att en nedläggning därav fördenskull bör eftersträvas.

Frågan om tidpunkten för åtgärderna för Sveriges anslutning bör såsom i propositionen föreslagits bliva föremål för särskilt övervägande och torde lämpligen överlämnas åt Kungl. Maj:ts avgörande.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga de åtgärder, som erfordras för Sveriges anslutning till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO);

b) till *Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO* å riksdagen för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Anderberg, Hjalmar Nilsson, Svedberg, Jon Jonsson, Henry Johansson och Hugo Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungalsta, Andersson i Surahammar, Hægglom, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Mårtensson i Smedstorp, Ahlsten och Boman i Stafsund.
